Department :- Ayurved Samhita & Siddhant

Topic :- Twacha

Tvacā: *ĀyurvedIKA* Review

The skin is the largest organ of the body in surface area and weight. It separates the internal environment from the external. However, skin diseases and infections can compromise that barrier. The skin is a giant organ of elimination, getting rid of the waste products of many bodily processes through the pores; carried in perspiration. If the other organs of elimination (the kidneys and colon) are not working as efficiently as they should, a variety of skin diseases may occur because the body is trying to push out the toxins through the skin.

Definition:

Tvacā is the *Sthāna* of *Sparśanendriya*. The word "*Tvacā*" or "*Carma*" is used for the skin in all *Āyurvedika* classics. It can be defined as body substance that covers the internal tissues like *Rakta, Māṁsa, Meda* and other *Dhātu*. It is considered as the seat of *Sparśanendriya* as well as one among the main seat of *Vāta*.

Racanā Śārīra of *Tvacā:*

Suśruta Saṁhitā has described the formation of skin during the development of the fetus. The description suggests that the skin develops like the cream on the surface of milk in the *Garbhāśaya* (uterus) during the course of development of the fetus.

Caraka described *Tvacā* as the *Mātṛja Bhāva* (Maternal factor), which is one of the six *Bhāvas* essential in the development of the fetus. *Tvaka* is the *Upadhātu* of *Māṁsa* so; ultimately *Tvaka* is formed by *Māṁsa.*

Ācārya Vāgbhaṭa has described the formation of the skin is because of the *Pāka* of the *Rakta Dhātu* by its *Dhātvāgnī* which after drying forms *Tvacā* (skin) like the formation of the cream on the surface of boiled milk.

Pāṁcabhautika constitution of *Tvacā* (skin):

- *Pārthiva* part is *Māṁsa* as *Tvacā* is the *Upadhātu* of *Māṁsa*,
- presence of *Jala Mahābhuta* provides *Snigdha* and firm property to the skin,
- the *Varna* (colour) and luster of skin is due to the *Agni Mahābhuta*,
- tactile part of the skin is due to *Vāyu Mahābhuta*
- micro pores for *Sveda* are the contribution of the *Ākāśa Mahābhuta*.

Colour of the Skin:

***Suśruta*:**

Tejas Mahābhuta is responsible for manifestation of all typ

Goura Varna -- Tejas + Āpya

Kṛṣṇa Varna -- Tejas + Pṛthvī

Kṛṣṇa Śyāma – Tejas + Pṛthvī + Ākāśa

Goura Śyāma -- Tejas+ Ākāśa + Āpya

According to *Suśruta*, colour of the skin in the body depends upon the colour of the food that had consumed during pregnancy.

***Caraka*:**

Goura Varna --Tejas + Āpya + Ākāśa

Kṛṣṇa Varna --Tejas + Pṛthvī + Vāyu

Śyāma Varna --Tejas+ Pṛthvī + Ākāśa + Āpya + Vāyu

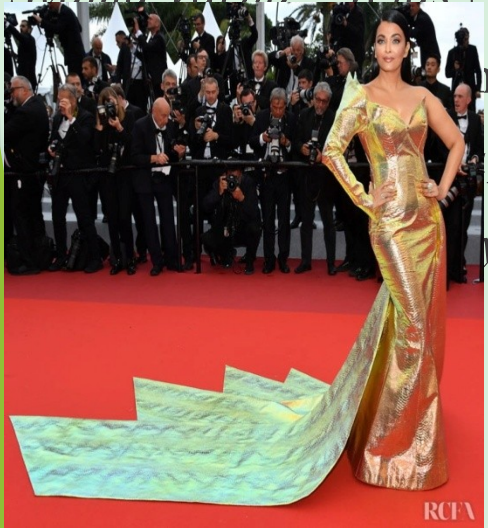

ntione

, Śyāv

yāva,

LAYERS OF THE *TVACĀ*:

There are some different opinions regarding the number of the layers of the skin (*Tvacā*) among the ancient *Ācāryas*. *Ācārya Caraka* has mentioned six layers, out of these he named only first two layers while rest four layers have been described in the term of diseases in particular layer.

Sr.No.	Layer	Disease
1.	Udakadharā	Udaka means watery substance or lymph
2.	Asṛkadharā	Blood capillaries.
3.	3rd	Manifestation of Sidhma and Kilāsa
4.	4th	Manifestation of Dadru and Kuṣṭha.
5.	5th	Manifestation of Alajī and Vidradhi
6.	6th	Manifestation of Aruṁṣikā. If this layer is injured then the individual gets trembled and enters in to the darkness.

- Showing Layers of Skin according to ***Suśruta*:**

Layer	Name	Thickness	Disease
Prathamā	Avabhāsinī	1/18	Sidhma, Padmakaṁṭaka
Dvitiyā	Lohitā	1/16	Tilakālaka, Nyaccha, Vyaṁġa
Tṛtīyā	Śvetā	1/12	Carmadala, Maśaka, Ajagallikā
Caturtha	Tāmrā	1/8	Kilāsa, Kuṣṭha
Paṁcama	Vedinī	1/5	Kuṣṭha,Visarpa
Ṣaṣṭī	Rohinī	01	Granthī, Arbuda,Apaci, Ślīpada Galagaṇḍa
Saptamī	Māṁsadharā	02	Bhagaṁdara, Vidradhi, Arśa

Showing the correlation between *Āyurvedika* & Modern Skin Layers

Āyurvedika Term	Modern Term
Avabhāsinī	Stratum Corneum
Lohitā	Stratum Lucidum
Shvetā	Stratum Granulosum
Tāmrā	Malpighian Layer
Vedinī	Papillary Layer
Rohinī	Reticular Layer
Māṁsadharā	Subcutaneous tissue & Muscular Layer

Is kushtha considered as leprosy

No leprosy can be interpret as kushtha by general population but in ayurveda it is considered as all twaga vikaaras.

Kushtha caused by infection & hereditary

प्रसङ्गाद्गात्रसंस्पर्शान्निःश्वासात् सहभोजनत् ।
एकशय्यासनाच्चैव वस्त्रमाल्यानुपलेनात् ।।४२।।
कुष्ठं ज्वरश्च शोषश्च नेत्राभिष्यन्द एव च ।
औपसर्गिकरोगाश्च सङ्क्रामन्ति नरान्नरम् ।।४३।।
(सु. नि. अ. ५) ।

तत्र, आदिबलप्रवृत्ता ये शुक्रशोणितदोषान्वयाः कुष्ठार्शःप्रभृतयः; तेऽपि द्विविधाः- मातृजाः, पितृजाश्च ।(सु. सू. अ. २४/५)

Kushtha as chronic disorder

यथा वनस्पतिर्जातः प्राप्य कालप्रकर्षणम् ।

अन्तर्भूमिं विगाहेत मूलैर्वृष्टिविवर्धितैः ।।२०।।

एवं कुष्ठं समुत्पन्नं त्वचि कालप्रकर्षतः ।

क्रमेण धातून् व्याप्नोति नरस्याप्रतिकारिणः ।।२१।।(सु. नि. अ. ५)

सर्वकुष्ठेषु प्रथमं त्वच्येव वैकृतं भवति विशेषेण, पश्चाद्वैशेषिकी

दुष्टिः कालप्रकर्षाद्रक्तादिषु भवति। (चक्रपाणि टीका)

What is Kushtha

In Ayurveda almost all skin diseases can be taken under generalized term "Kustha". Kustha' is derived from the root, Kush Nishkarshe i.e.'to tear' or to expel with suffix k.(Unadi Kosh).It means that which definitely despises and disfigures the body and body tissues is called kustha.

- **"kusnäti sarvam vapu iti kustham" (cakrapäni)**

iii) That which does vikrati in sharira is called as kustha

What is dermatology?

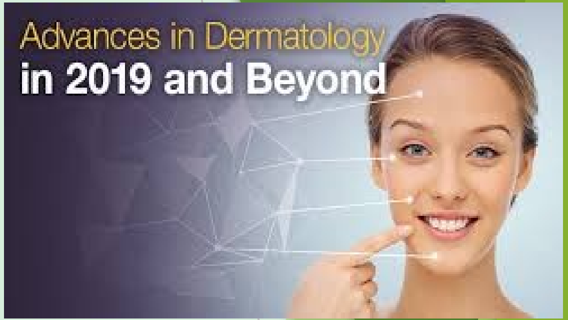

Derma = skin

Ology = study of

Skin diseases are “written” on the skin

- Not in words but in pictures
- Important to “read” the different lesions

Assessment

Causative elements

सप्त द्रव्याणि कुष्ठानां प्रकृतिर्विकृतिमापन्नानि भवन्ति|

तद्यथा- त्रयो दोषा वातपित्तश्लेष्माणः प्रकोपणविकृताः, दूष्याश्च शरीरधातवस्त्वङ्मांसशोणितलसीकाश्चतुर्धा दोषोपघातविकृता इति|

एतत् सप्तानां सप्तधातुकमेवङ्गतमाजननं कुष्ठानाम्, अतःप्रभवाण्यभिनिर्वर्तमानानि केवलं शरीरमुपतपन्ति||३||(च.नि.५)

प्रकृतिरिति कारणमित्यर्थः

प्रकोपणविकृता इति कुष्ठनिदानप्रकोपणविकृताः

सप्तधातुकं सप्तधातुमेलकः

Description according to the doshas

न च किञ्चिदस्ति कुष्ठमेकदोषप्रकोपनिमित्तम्, अस्ति तु खलु समानप्रकृतीनामपि कुष्ठानां दोषांशांशविकल्पानुबन्धस्थानविभागेन वेदनावर्णसंस्थानप्रभावनामचिकित्सितविशेषः|
स सप्तविधोऽष्टादशविधोऽपरिसङ्ख्येयविधो वा भवति|
दोषा हि विकल्पनैर्विकल्प्यमाना विकल्पयन्ति विकारान्, अन्यत्रासाध्यभावात्|
तेषां विकल्पविकारसङ्ख्यानेऽतिप्रसङ्गमभिसमीक्ष्य सप्तविधमेव कुष्ठविशेषमुपदेक्ष्यामः||४|| (च.नि.५)

कुष्ठनिदान

तत्रेदं सर्वकुष्ठनिदानं समासेनोपदेक्ष्यामः- शीतोष्णव्यत्यासमनानुपूर्व्योपसेवमानस्य तथा सन्तर्पणापतर्पणाभ्यवहार्यव्यत्यासं, मधुफाणितमत्स्यलकुचमूलककाकमाचीः सततमतिमात्रमजीर्णे च समश्नतः, चिलिचिमं च पयसा, हायनकयवकचीनकोद्दालककोरदूषप्रायाणि चान्नानि क्षीरदधितक्रकोलकुलत्थमाषातसीकुसुम्भस्नेहवन्ति, एतैरेवातिमात्रं सुहितस्य च व्यवायव्यायामसन्तापानत्युपसेवमानस्य, भयश्रमसन्तापोपहतस्य च सहसा शीतोदकमवतरतः, विदग्धं चाहारजातमनुल्लिख्य विदाहीन्यभ्यवहरतः, छर्दिं च प्रतिघ्नतः, स्नेहांश्चातिचरतः, त्रयो दोषाः युगपत् प्रकोपमापद्यन्ते; त्वगादयश्चत्वारः शैथिल्यमापद्यन्ते; तेषु शिथिलेषु दोषाः प्रकुपिताः स्थानमधिगम्य सन्तिष्ठमानास्तानेव त्वगादीन् दूषयन्तः कुष्ठान्यभिनिर्वर्तयन्ति||६||

(च.नि.५)

कुष्ठ पुर्वरुप-

तेषामिमानि पूर्वरूपाणि भवन्ति; तद्यथा-

अस्वेदनमतिस्वेदनं(Anhidrosis/lack of sweating and Excessive sweating)

पारुष्यमतिश्लक्ष्णता (Excessive smoothness of skin)

वैवर्ण्यं कण्डूर्निस्तोदः(Pricking pain)

सुप्तता (Loss of sensation of body parts/affected area)

परिदाहः परिहर्षो लोमहर्षः(Horripilation)

खरत्वमूष्मायणं गौरवं श्वयथुर्वीसर्पागमनमभीक्ष्णं च काये कायच्छिद्रेषूपदेहः पक्वदग्धदष्टभग्नक्षतोपस्खलितेष्वतिमात्रं वेदना स्वल्पानामपि च व्रणानां दुष्टिरसंरोहणं चेति||७||

The Art of Describing Skin Lesions

"specialist vocabulary and more than just professional

jargon – knowing the terminology offers real advantages"

Describing skin lesions

स्थानविभागेन वेदनावर्णसंस्थानप्रभावनामचिकित्सितविशेषः|

- Site
- Distribution
- Consistency
- Texture
- Border
- Number or lesions
- Arrangement
- Type of lesion
- Colour

कपालकुष्ठ

रूक्षारुणपरुषाणि विषमविसृतानि खरपर्यन्तानि तनून्युद्वृत्तबहिस्तनूनि सुप्तवत्सुप्तानि हृषितलोमाचितानि निस्तोदबहुलान्यल्पकण्डूदाहपूयलसीकान्याशुगतिसमुत्थानान्याशुभेदीनि जन्तुमन्ति कृष्णारुणकपालवर्णानि च कपालकुष्ठानीति विद्यात्

Site –Whole body

Number or lesions- Multiple

Distribution-उद्वृत्तबहिस्तनूनीति

Arrangement- विषमविसृतानि

Consistency -रूक्षा

Type of lesion- तनून्युद्वृत्तबहिस्तनूनि सुप्तवत्सुप्तानि

Texture- परुषाणि

Colour- कृष्णारुणकपालवर्णानि

Border- खरपर्यन्तानि

pain- स्तोदबहुला

उदुम्बरकुष्ठ

ताम्राणि ताम्रखररोमराजीभिरवनद्धानि बहलानि बहुबहलपूयरक्तलसीकानि कण्डूक्लेदकोथदाहपाकवन्त्याशुगतिसमुत्थानभेदीनि ससन्तापक्रिमीणि पक्वोदुम्बरफलवर्णान्यौदुम्बरकुष्ठानीति विद्यात्(२)

Site -Whole body

Number or lesions- Multiple

Distribution- रोमराजीभिरवनद्धानि

Arrangement- रोमराजीभिरवनद्धानि

Consistency - खररोमराजीभिरवनद्धानि बहलानि

Type of lesion- बहुबहलपूयरक्तलसीकानि

Texture-पक्वोदुम्बरफलवर्णान्य

Colour- ताम्राणि ताम्र

Border- खररोमराजी

pain - कण्डूक्लेदकोथदाहपाकवन्त्याशुगतिसमुत्थानभेदीनि

मण्डलकुष्ठ

स्निग्धानि गुरूण्युत्सेधवन्ति श्लक्ष्णस्थिरपीतपर्यन्तानि [१०] शुक्लरक्तावभासानि शुक्लरोमराजीसन्तानानि बहुबहलशुक्लपिच्छिलस्रावीणि [११] बहुक्लेदकण्डूक्रिमीणि सक्तगतिसमुत्थानभेदीनि परिमण्डलानि मण्डलकुष्ठानि विद्यात्

Site- Whole body

Number or lesions- Multiple

Distribution- शुक्लरोमराजीसन्तानानि

Arrangement- गुरूण्युत्सेधवन्ति

Consistency - स्निग्धानि श्लक्ष्ण

Type of lesion- बहुबहलशुक्लपिच्छिलस्रावीणि

Texture- परिमण्डलानि

Colour- शुक्लरक्तावभासानि

Border- स्थिरपीतपर्यन्तानि

pain and other feature - बहुक्लेदकण्डूक्रिमीणि सक्तगतिसमुत्थानभेदीनि

MANDALA kushtha

Mandal kushtha

ऋष्यजिह्वकुष्ठ

परुषाण्यरुणवर्णानि बहिरन्तःश्यावानि नीलपीतताम्रावभासान्याशुगतिसमुत्थानान्यल्पकण्डूक्लेद क्रिमीणि दाहभेदनिस्तोद(पाक)बहुलानि शूकोपहतोपमवेदनान्युत्सन्नमध्यानि तनुपर्यन्तानि कर्कश पिडकाचितानि दीर्घपरिमण्डलान्यृष्यजिह्वाकृतीनि ऋष्यजिह्वानीति विद्यात्

Site –Whole body

Number or lesions- Multiple

Distribution- बहिरन्तःश्यावानि नीलपीतताम्रावभासा

Arrangement- दीर्घपरिमण्डला

Consistency – परुष

Type of lesion- अशुगतिसमुत्थानान्यल्पकण्डूक्लेदक्रिमीणि

Texture- दीर्घपरिमण्डलान्यृष्यजिह्वाकृतीनि

Colour- अरुणवर्णानि बहिरन्तःश्यावानि नीलपीतताम्रावभासान्य

Border- तनुपर्यन्तानि

pain and other feature - दाहभेदनिस्तोद

Pyoderma gangrenosum

पुण्डरीककुष्ठ

शुक्लरक्तावभासानि रक्तपर्यन्तानि रक्तराजीसिरासन्ततान्युत्सेधवन्ति बहुबहलरक्तपूयलसीकानि कण्डूक्रिमिदाहपाकवन्त्याशुगतिसमुत्थानभेदीनि पुण्डरीकपलाशसङ्काशानि पुण्डरीकाणीति विद्यात्

Site -Whole body

Number or lesions- Multiple

Distribution and Arrangement- रक्तराजीसिरासन्ततान्युत्सेधवन्ति

Consistency - स्निग्धानि श्लक्ष्ण

Type of lesion- बहुबहलरक्तपूयलसीकानि कण्डूक्रिमिदाहपाकवन्त्याशुगति

Texture- पुण्डरीकपलाशसङ्काशा

Colour- शुक्लरक्तावभासानि

Border- रक्तपर्यन्तानि

pain and other feature - दाह

सिध्मकुष्ठ

परुषारुणानि [१२]

] विशीर्णबहिस्तनून्यन्तःस्निग्धानि शुक्लरक्तावभासानि बहून्यल्पवेदनान्यल्पकण्डूदाहपूयलसीकानि लघुसमुत्थानान्यल्पभेदक्रिमीण्यलाबुपुष्पसङ्काशानि सिध्मकुष्ठानीति विद्यात्

Site -Whole body

Distribution- लघुसमुत्थान

Consistency – परुष

Texture- अलाबुपुष्प

Border- परुषारुणानि

Number or lesions- Multiple

Arrangement- विशीर्णबहिस्तनून्यन्तः

Type of lesion- लघुसमुत्थानान्यल्पभेदक्रिमीण्य

Colour- शुक्लरक्तावभासानि

pain and other feature - अल्पवेदना

Sidhama

काकणककुष्ठ

काकणन्तिकावर्णान्यादौ पश्चात्तु सर्वकुष्ठलिङ्गसमन्वितानि **पापीयसा** [१३] सर्वकुष्ठलिङ्गसम्भवेनानेकवर्णानि काकणानीति विद्यात्|

काकणन्तिकावर्णान्यादौ

सर्वकुष्ठलिङ्गसमन्वितानि

सर्वकुष्ठलिङ्गसम्भवेनानेकवर्णानि

Squamous Cell Carcinoma

Kshudra Kushtha

- **Ek-kushtha**– Vata & Kapha doshas dominance
- **Charmakya** – Vata & Kapha doshas dominance
- **Kitibh** – Vata & Kapha doshas dominance
- **Vipaadika** – Vata & Kapha doshas dominance
- **Alasak** – Vata & Kapha doshas dominance
- **Dadru-** Pitta & Kapha doshas dominance
- **Charmadal** – Pitta & Kapha doshas dominance
- **Pama-** Pitta & Kapha doshas dominance
- **Visphotak-** Pitta & Kapha doshas dominance
- **Shataaru-** Pitta & Kapha doshas dominance
- **Vicharchika-** Kapha dosha dominance

Ek-kushtha

अस्वेदनं महावास्तु यन्मत्स्यशकलोपमम्|

तदेककुष्ठं

Symptoms of Ek-kushtha:

1) Looks like Scales of a fish
2) The person doesn't get sweat in the affected area
3) Rough & course on touch
4) Extensive in size
5) Developed by vitiated

Vata & Kapha doshas dominance

चर्माख्य

चर्माख्यं बहलं हस्तिचर्मवत्।

Symptoms of Charmakhya:

- Skin of the affected area is looks like the elephant’s skin
- Spreading in the vast area
- Developed by vitiated **Vata & Kapha doshas dominance**

किटिभ-

श्यावं किणखरस्पर्शं परुषं किटिभं स्मृतम्

Symptoms of Kitibh:

1) The color of the affected skin is dull black
2) Feeling rough on touch like a scar
3) The affected skin is very much dry or course on touch
4) Developed by vitiated **Vata & Kapha doshas dominance**

Kitibha

Kitibha

वैपादिक

वैपादिकं पाणिपादस्फुटनं तीव्रवेदनम्।

Site- palms and soles

Sever pain and itching with scaling, cracking

अलसक

कण्डूमद्भिः सरागैश्च गण्डैरलसकं चितम्।

Symptoms of Alasak:

1) The affected skin is full of itching and red papules
2) Developed by vitiated **Vata & Kapha doshas dominance**

दद्रु-सकण्डूरागपिडकं दद्रुमण्डलमुद्गतम्।

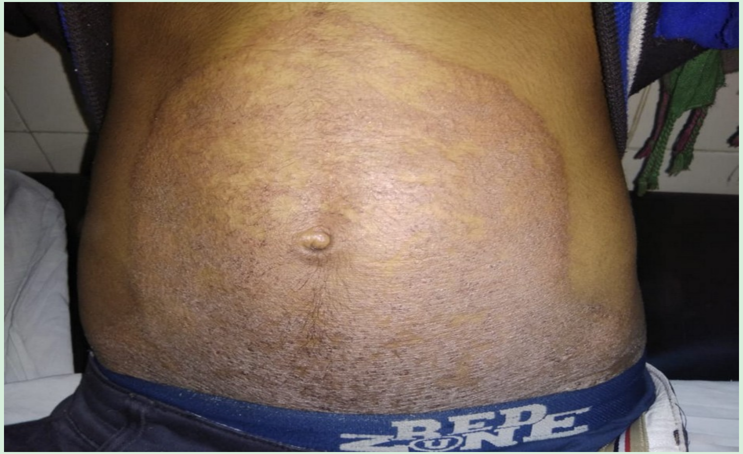

Symptoms of Dadru:

1) It is accompanied with itching, redness and pimples
2) It is circular in shape and elevated on the border
3) Developed by vitiated **Pitta & Kapha doshas dominance**

चर्मदल-

रक्तं सकण्डु सस्फोटं सरुग्दलति चापि यत्|
तच्चर्मदलमाख्यातं संस्पर्शासिहमुच्यते

- **Symptoms of Charamdala:**
- Redness of over lying / surrounding skin.
- Itching
- Blister/vesicle formation.
- Pain
- Peeling of skin
- tenderness/inability to tolerate touch

पामा-

पामाश्वेतारुणश्यावाः कण्डूलाः पिडका भृशम्|

Symptoms of Paama:

1) There is whitish, reddish or dull black rashes on the affected skin area with severe itching
2) Developed by vitiated **Pitta & Kapha doshas dominance**

विस्फोटा-स्फोटाः श्वेतारुणाभासो विस्फोटाः स्युस्तनुत्वचः|

Symptoms of Visphotak:

1.There is whitish or reddish papules with thin skin over affected skin area

2.Developed by vitiated **Pitta & Kapha doshas dominance**

शतारुः –

रक्तं श्यावं सदाहार्ति शतारुः स्याद्बहुव्रणम्।

1) The color of the affected skin is red or dull black
2) There is burning sensation with pain
3) There is multiple scars over affected area
4) Developed by vitiated **Pitta & Kapha doshas dominance**

विचर्चिका –

सकण्डूः पिडका श्यावा बहुस्रावा विचर्चिका।

Symptoms of Vicharchika:

1)The affected area is dull black in color with rashes along with itching and profuse dischare

2)Developed by vitiated **Kapha** or **Kapha dosha dominance**

साध्यसाध्यता

तत्र यदसाध्यं तदसाध्यतां नातिवर्तते, साध्यं पुनः किञ्चत् साध्यतामतिवर्तते कदाचिदपचारात्|

साध्यानि हि षट् काकणकवर्ज्यान्यचिकित्स्यमानान्यपचारतो वा दोषैरभिष्यन्दमानान्यसाध्यतामुपयान्ति|७। (च.नि.५)

साध्यानामपि ह्युपेक्ष्यमाणानां त्वङ्मांसशोणितलसीकाकोथक्लेदसंस्वेदजाः क्रिमयोऽभिमूर्च्छन्ति; ते भक्षयन्तस्त्वगादीन् दोषाः पुनर्दूषयन्त इमानुपद्रवान् पृथक् पृथगुत्पादयन्ति- तत्र वातः श्यावारुणवर्णं परुषतामपि च रौक्ष्यशूलशोषतोदवेपथुहर्षसङ्कोचायासस्तम्भसुप्तिभेदभङ्गान्, पित्तं दाहस्वेदक्लेदकोथस्रावपाकरागान्, श्लेष्मा त्वस्य श्वैत्यशैत्यकण्डूस्थैर्यगौरवोत्सेधोपस्नेहोपलेपान्, क्रिमयस्तु त्वगादींश्चतुरः सिराः स्नायूश्चास्थीन्यपि च तरुणान्याददते ||१०||

अस्यां **चैवावस्थायामुपद्रवाः कुष्ठिनं स्पृशन्ति; तद्यथा- प्रस्रवणमङ्गभेदः पतनान्यङ्गावयवानां तृष्णाज्वरातीसारदाहदौर्बल्यारोचकाविपाकाश्च**, तथाविधमसाध्यं विद्यादिति||११|| (च.नि.५)

Thank
You!